

АНАЛІЗ ІСНУЮЧИХ ПРОБЛЕМ В СФЕРІ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Загальновідомим є те, що для ефективного управління будь-яким підприємством, установою чи організацією, необхідно володіти об'єктивною, достовірною та своєчасною інформацією. В першу чергу це є облікова інформація, яка формується за допомогою облікового апарату. Тому правильна організація бухгалтерського обліку на підприємстві є невід'ємним елементом, яка впливає на якісне інформаційне забезпечення, необхідне для ефективного функціонування підприємства.

І саме облікова політика – документ, який визначає конкретні методи, способи та процедури, що дозволяють організувати систему бухгалтерського обліку, на основі загально прийнятих норм, а також в залежності від особливостей діяльності конкретного підприємства.

Наявність проблемних питань стосовно теоретичних та практичних особливостей формування облікової політики, підтверджує інтерес багатьох науковців.

Отже, метою нашого дослідження є аналіз існуючих проблем в сфері формування та реалізації облікової політики на підприємстві.

Основні проблемні питання в сфері формування облікової політики:

1. відсутність чітко встановленої форми та структури наказу про облікову політику;
2. відсутність єдиного нормативного документа стосовно облікової політики;
3. віддаленість нашої вітчизняної облікової політики від основних положень міжнародних стандартів;
4. часта зміна та недосконалість бухгалтерського та податкового законодавства.

Отже, давайте розглянемо їх по черзі. Відсутність чітко встановленої форми та структури наказу про облікову політику створює неоднозначне розуміння його розділів. На практиці, більшість підприємств не надають значення такій процедурі, як написання облікової політики, а ставляться до неї як до формальності.

В результаті, наявність у більшості підприємств типових помилок, наприклад:

- відсутність Наказу взагалі або його об'єднання з Положенням про бухгалтерську службу;
- наявність зайвої, неактуальної інформації, тобто переписування тексту нормативного документа;
- необґрунтовані постійні зміни облікової політики та порушення термінів її реєстрації;
- відсутність необхідних реквізитів;
- незрозумілість та непослідовність викладеного змісту.

Саме тому, на нашу думку, слід узагальнити основні положення щодо написання та затвердження Наказу про облікову політику в типовій формі.

Проаналізувавши теоретичні аспекти та праці науковців, які досліджували це питання, можна сказати, що більшість з них виділяють три основні складові цього документа, а саме: вступну, методологічну, методичну, організаційну.

У вступній частині наводиться загальна інформація про підприємство, назва наказу, його номер і дата затвердження та преамбула.

В методологічній частині підприємство повинне висвітлити методологію ведення бухгалтерського обліку, а саме: організацію роботи бухгалтерської служби, права та обов'язки бухгалтерів, форму обліку.

Методична частина характеризує методика обліку, де висвітлюються окремі напрямки обліку, обрані варіанти прийомів, способів і процедур, за допомогою яких буде вестися облік і узагальнюватися інформація. Тобто, тут описується порядок відображення в обліку господарських операцій.

В останній організаційній частині описується як саме і за допомогою чого буде вестися облік, тобто організаційно– технічні моменти бухгалтерського обліку. На даному етапі створюється робочий план рахунків, організовується документообіг, записуються основні вимоги щодо проведення інвентаризації [1].

Іншою проблемою є те, що в наші країні немає чіткого, систематизованого нормативного законодавства, яке б регулювало питання написання та реалізації облікової політики, так як це робить МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки».

Даний міжнародний стандарт призначений для регулювання питань щодо обрання та застосування облікової політики, відображення змін до неї та розкриття такої інформації у фінансовій звітності, а також правила відображення змін в облікових оцінках та виправлення помилок.

Наразі подібні питання в Україні регулюються низкою нормативних актів. Один з них визначає правові засади використання облікової політики, інший регулює розкриття інформації в примітках до річної звітності, ще один пояснює як саме відображати зміни до облікової політики [2]. Це є незручним, адже питання які стосуються саме облікової політики розпорошені по різних законодавчих актах, крім того їх важко знайти серед іншої інформації. Ось чому, на нашу думку, необхідно систематизувати і узагальнити законодавче регулювання, яке стосується питання формування та реалізації облікової політики.

Можливо, доцільно було б затвердити ще одне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку «Облікова політика», максимально наблизивши його до міжнародних стандартів, проте врахувавши особливості української економіки та специфіку діяльності вітчизняних підприємств. Створювати ідентичний до міжнародного стандарт не потрібно, так як, на нашу думку, МСБО 8 має один недолік. Він не встановлює чіткі правила чи вимоги, він існує у вигляді порад для підприємців, даючи широке поле для власних творчих роздумів бухгалтера. Саме тому це не підходить для країн з пострадянським менталітетом.

Як наслідок, впливає інша проблема – віддаленість нашої вітчизняної облікової політики від принципів положень міжнародних стандартів.

Невідповідність, неузгодженість та часті зміни у законодавстві також відіграють важливу роль в проблемах, пов'язаних з формуванням облікової політики.

Отже, такі проблеми є наслідком того, що на практиці в Наказі про облікову політику спостерігається:

- неповне розкриття сутності та методики застосування окремих елементів облікової політики. Таку ситуацію можна пояснити формальним ставленням до облікової політики та недооцінкою її значення для прийняття управлінського рішення;

- суперечливість окремих пунктів облікової політики принципам бухгалтерського обліку;
- відсутність чіткої різниці між поняттями «облікова політика» та «облікова оцінка»;
- відсутність жорстких вимог щодо строків, порядку написання та внесення змін в облікову політику підприємства.

Тому, щоб усунути дані недоліки, пропонуємо:

1. узгодити та систематизувати вимоги всіх нормативних актів, привести їх у відповідність до міжнародних стандартів. Тим більше це є актуальним через Європейський напрямок розвитку України.

2. встановити жорсткі вимоги щодо змісту, структури, порядку складання та затвердження Наказу про облікову політику. Затвердити окремий нормативний документ, який регулював би дані питання. Наприклад, П(С)БО 5 «Облікова політика», а також затвердити типову форму Наказу про облікову політику.

Отже, можна зробити висновок, що раціональна гармонізація українського законодавства з європейським, дозволить суб'єктам української економіки полегшити вихід на міжнародний ринок та привести у відповідність фінансову інформацію, відповідно до вимог світової економічної політики. Крім того, встановивши чіткі вимоги та уніфікувавши всі правила щодо формування та реалізації облікової політики підприємства, ми б змогли привернути увагу до важливості облікової політики як основи в правильному веденні бухгалтерського обліку та формуванні фінансової звітності.

Список використаної літератури:

1. *Войнаренко М. П. Проблеми формування облікової політики підприємства / Войнаренко М. П., Аксьонова Т. М. // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009 р. – № 4. – С. 96– 99.*
2. *Бойчук А. А., Бойчук В.О. Актуальні проблеми облікової політики підприємств [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/soc_gum/sre/2010_3/189.pdf*